Eduskunta
Valtiovarainvaliokunnan verojaosto
Valiokuntaneuvos Maarit Pekkanen

LAUSUNTO
21.3.2016

E 11/2016 vp Valtioneuvoston selvitys: Komission tiedonanto – Verojen kiertämistä koskeva paketti: Seuraavat toimet tehokkaan verotuksen ja paremman verotuksen avoimuuden toteuttamiseksi

Kepa ry kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto asiassa. Lausunto koskee toimenpidepakettia kokonaisuutena keskittyen etenkin tiedonantoon ulkoisesta strategiasta sekä suositukseen verosopimuksiin liittyvistä kysymyksistä. Ehdotuksesta veron kiertämisen estämistä koskevaksi direktiiviksi (U 7/2016 vp) on annettu erillinen lausunto.

Oikeudenmukainen kansainvälinen verojärjestelmä perustuu sille periaatteelle, että yritykset maksavat verot siihen maahan, josta voitot ovat peräisin. Tämän tunnustavat niin Euroopan komissio kuin valtioneuvostokin kannassaan. Haitallisen verokilpailun suitsiminen on välttämätöntä veropohjien rapautumisen pysäyttämiseksi. Tarvitaan kunnianhimoisia toimia, jotta tämä toteutuisi käytännössä.

Komission tiedonannossaan esittämät toimet ovat oikeansuuntaisia, mutta jatkokäsittelyssä on tärkeää varmistaa toimenpidepaketin vaikuttavuus ja varmistaa, että se vahvistaa myös kehitysmaiden verotuskykyä ja osallistumismahdollisuuksia.

Komissio linjaa osuvasti, että aggressiivinen verosuunnittelu on maailmanlaajuinen ongelma. Köyhimmät maat häviävät suhteellisesti eniten verovälttelyn takia. Kansainvälinen valuuttarahasto IMF on todennut, etttä kehitysmaat menettävät 30 prosenttia enemmän verotuloistaan kuin OECD-maat veropohjan rapautumisen ja voittojen siirron seurauksena[1]. Köyhimpien maiden julkiset taloudet ovat myös erityisen riippuvaisia yhtiöverotuloista.

EU:n veropolitiikan vaikutukset kehitysmaihin on arvioitava ja otettava päätöksenteossa huomioon. Kehitysmaiden verotuskyvyn vahvistaminen kansainvälistä verojärjestelmää kehittämällä on tuoreen kehityspoliittisen selonteon sekä EU:n kehityspoliittisen linjan mukaista. Tehokas kansainvälisen verojärjestelmän tervehdyttäminen kasvattaisi globaalia veropottia ja vahvistaisi Suomenkin veropohjaa.

1. Kehitysmailla on säilyttävä päätösvalta oman veropolitiikkansa kehittämisessä ja niiden on saatava vaikutusvaltaa kansainvälisessä päätöksenteossa.

Toimenpidepakettiin kuuluvan ulkoisen strategian tarkoituksena on varmistaa, että toimet verokilpailun kitkemiseksi ovat maailmanlaajuisia. Tämä ei kuitenkaan saa tarkoittaa, että EU käyttää valta-asemaansa vaatiakseen kehitysmailta enemmän kuin se on itse valmis tekemään.

Strategia huomauttaa, että kolmansien maiden kanssa tehtävillä kahdenvälisillä ja alueellisilla sopimuksilla voidaan vahvistaa kansainvälistä yhteistyötä aggressiiviseen verosuunnitteluun puuttumiseksi. On tärkeää kuitenkin varmistaa, että päätösvalta kehitysmaiden kansallisissa prosesseissa säilyy niiden kansalaisilla. EU:n ei esimerkiksi tule sopimuksissa vaatia valtiontukien ja verotusta koskevien ennakkopäätösten osalta kehitysmailta enemmän kuin se vaatii omilta jäsenvaltioiltaan.

1 E. Crivelli, R. De Moij and M. Keen (2015). IMF Working Paper: Base Erosion, Profit Shifting and Developing Countries: https://www.imf.org/external/pubs/ft/wp/2015/wp15118.pdf

On positiivista, että tiedonannossa ulkoisesta strategiasta EU sitoutuu tukemaan hyvää verohallintoa kolmansissa maissa. Sekä oikeudenmukaisuuden että sitoutumisen kannalta on kuitenkin tärkeää, että kansainvälistä verojärjestelmää uudistetaan vastaisuudessa areenoilla, joilla kehitysmailla on äänivaltaa. Suomen tulee osana EU:ta ja itsenäisesti edistää YK:n alaisen verokomitean (Committee of Experts on International Cooperation in Tax Matters) vahvistamista.

2. EU:n veroparatiiseihin on uskallettava puuttua.

EU:n jäsenvaltioiden joukossa on useita maita, jotka tarjoavat monikansallisille yrityksille suhteettomia veroetuja, joita yritykset käyttävät siirtääkseen voittoja pois kehitysmaista. Aggressiivisen verosuunnittelun taltuttamiseksi on välttämätöntä, että EU-maiden harjoittamaan haitalliseen verokilpailuun puututaan.

Ulkoisessa strategiassa esitetään ongelmallisia verotuksellisia lainkäyttöalueita koskevan EU:n yhteisen luettelon kehittämistä (ns. 'veroparatiisilista' tai 'musta lista'). Tällaiseen listaukseen on uskallettava sisällyttää EU-maita samoin kriteerein kuin kolmansia maita. Kriteereiden on myös oltava riittävän tiukat, jotta listaus olisi oikeudenmukainen ja tehokas.

Kepa tukee komission ulkoisessa strategiassa esittämää ehdotusta tiukentaa säädöstä, joka estää EU-rahoituksen kanavoimisen alhaisen verotuksen maihin tai rahoituksen käytön projekteissa, joissa käytetään perusteettoman monimutkaisia verojärjestelyjä.

3. Maakohtaisesta verotietojen raportoinnista julkista.

Monikansallisten yritysten maakohtainen verotietojen raportointi mahdollistaa aggressiivisen verosuunnittelun tunnistamisen ja siihen puuttumisen. Kussakin valtiossa maksettujen verojen vertaaminen siellä kirjattuun liikevaihtoon, voittoon ja työntekijämääriin auttaa paljastamaan keinotekoisen voitonsiirron.

Kehitysmaiden kannalta on valitettavaa, että paketin sisältämä toinen direktiiviehdotus maakohtaisesta raportoinnista koskee vain veroviranomaisten välistä tietojenvaihtoa. Paketissa kuitenkin mainitaan, ettei ehdotus sulje pois mahdollisuutta, että komissio vastaisuudessa ehdottaa julkista raportointia. Komissio on tilannut asiasta vaikutusten arvioinnin, jota viimeistellään parhaillaan.

Kepa toivoo, että komissio päättää huhtikuisessa kokouksessaan edistää julkista verotietojen raportointia. Näin myös kehitysmaiden viranomaiset, kansalaiset, päättäjät ja toimittajat saisivat käyttöönsä tietoja, jotka auttaisivat tunnistamaan veronkierron ja aggressiivisen verosuunnittelun ja puuttumaan siihen.

4. Suomenkin tulee tarkastaa kansainvälisten verosopimusten kehitysvaikutukset.

On positiivista, että komissio suosituksessa verosopimuksiin liittyvistä kysymyksistä tukee toimia, jotka ehkäisevät verosopimusten käyttöä verojen välttelyssä. On huomioitava, että YK:n malliverosopimus on kehitysmaille edullisempi kuin OECD:n vastaava, joka korostaa verotusta yrityksen kotimaassa sen toimintamaan kustannuksella. Suosittelemme, että Suomi tarkistaa kahdenvälisten verosopimustensa vaikutukset ja varmistaa, että ne mahdollistavat kehitysmaille oikeudenmukaisen verotuksen.

Elimäenkatu 25–27 (5. krs) | 00510 Helsinki | +358 9 584 233 | info@kepa.fi

kepa.fi

Suomen tulee ottaa hallituksen veropoliittisen linjauksen[2] mukainen aktiivinen rooli työssä kansainvälisen verojen välttelyn estämiseksi. Tämä edellyttää, että kansainvälisen verojärjestelmän tervehdyttäminen ja haitallisen verokilpailun tehokas suitsiminen ovat toimenpidepaketin jatkokäsittelyssä Suomen ensisijaisia prioriteetteja.

Lisätietoja: Lyydia Kilpi, asiantuntija, vero-oikeudenmukaisuus, lyydia.kilpi@kepa.fi, puh. 050 317 6738

2 Hallituksen veropoliittinen linjaus (liite 1): http://valtioneuvosto.fi/documents/10184/1427398/Ratkaisujen+Suomi_FI_YHDISTETTY_netti.pdf/801f523e-5dfb-45a4-8b4b-5b5491d6cc82.